

12. Dokumenterede erfaringer med behandling af Khat-misbrug (2009-68852)

Indstillingen vedrører erfaringer med behandling for khat-misbrug med udgangspunkt i Isbeddel-projektet og andre danske og udenlandske initiativer.

INDSTILLING OG Beslutning

Socialforvaltningen indstiller,

1. at Socialudvalget tager nedenstående redegørelse til efterretning.

Problemstilling

Socialudvalget drøftede på sit møde d. 3. juni 2009 medlemsforslag fra Margrethe Wivel (B) om drøftelse af Sundhedsstyrelsens rapport ”Brug af khat blandt personer med somalisk baggrund i Danmark”. Drøftelsen konkluderede, at forvaltningen skulle fremlægge en ny indstilling, der redegør for de dokumenterede erfaringer med behandling af khat-misbrugere, herunder erfaringerne fra Isbeddel-projektet, og andre danske og udenlandske erfaringer.

Løsning

Der er 5.000 – 6.000 somaliere i alderen 15 – 50 år bosiddende i Danmark og en stor del bor i Københavns Kommune. Ifølge en undersøgelse foretaget af Jacob Als for Sundhedsstyrelsen tygger 48 % af mændene, og 16 % af kvinderne khat. 29 % af mændene og 6 % af kvinder tygger khat flere gange om ugen.

Ifølge rapporten er det overvejende de lidt ældre somaliere, der bruger stoffet, mens de yngre tager afstand fra det. Det fremgår endvidere, at brugen af khat er en social og kulturel aktivitet blandt somaliere. Det forhindrer dog ikke, at stoffet kan give anledning til problemer. Næsten hver tredje khat-bruger oplyser at have problemer med helbred, økonomi og familie. Det skal understreges, at problemer med khat oftest er en del af en lang række sociale, personlige og migrationsproblemer.

Forvaltningen har foretaget en systematisk litteratursøgning for evt. dokumenterede erfaringer med behandling af khat-misbrug. Resultatet af denne søgning viser, at der ikke findes dokumentation for virkningen af behandling af khat-misbrugere.

Følgende kilder er anvendt:

1. Jacob Als fra Als Research er konsulteret.
2. Forskningsoversigt om etnicitet og stofmisbrug udarbejdet af Jacob Als.
3. Abstract-tidsskriftet ”Drug Dependence, Alcohol Abuse & Alcoholism” årgangene 2005 – 2009.

Forvaltningen har endvidere gennemgået:

- A. Khat use in Somali, Ethiopian and Yemmeni communities in England, udgivet af forskningsinstitutionen Turning Point og Home Office (Indenrigsministeriet).
- B. Khat: Assessment of risk to the individual and communities in the UK, udgivet af Advisory Council on the Misuse of Drugs.
- C. Evaluering af Projekt Isbeddel – Projekt Rådgivning af somaliere med misbrug.

Forvaltningens undersøgelse viser, at der ikke er nogen dokumenterede erfaringer med virkningen af

behandlingen af khat-misbrugere. I forhold til, hvordan man kan opbygge tilbud til målgruppen, og hvad der skønnes at have en effekt, kan der dog hentes inspiration i de ovennævnte rapporter (A-C). Der kan ligeledes hentes inspiration fra Projekt Samfund og Sprog, Herberget Hillerødgade, der også arbejder med målgruppen.

Erfaringer fra Khat use in Somali, Ethiopian and Yemmeni communities in England, og Khat: Assessment of risk to the individual and communities in the UK

Rapporterne påpeger, at khatbrug har en negativ betydning for brugerens familie. Begge rapporter pointerer ligeledes behovet for oplysning om skadevirkninger ved misbrug af khat og behovet for støtte til ændring af sociale mønstre. Af ”Khat use in Somali, Ethiopian and Yemmeni communities in England” fremgår det ligeledes, at kendskab til somali og somaliske kultur er vigtig i behandlingen af khat-brugere.

Erfaringer fra Projekt Isbeddel

Projekt Isbeddel er et treårigt Satspuljeprosjekt, der løber fra 1. november 2006 til 31. oktober 2009. Der har været indskrevet 15 personer i projektet og herudover har en del andre brugt enkelte af projektets tilbud. Af Evaluering af Projekt Isbeddel fremgår det, at halvdelen af de 15 projektdeltagere har reduceret deres misbrug siden projektet startede. Det fremgår endvidere af evalueringen, at Khat-misbrugere oftest tillige har et alkoholmisbrug. Khat er opkvikkende og bruges i sociale sammenhænge. Alkoholen indtages efterfølgende for at kunne falde ned og for at kunne sove.

Målgruppe

Det fremgår ligeledes, at det fortrinsvist er ældre mænd, der har et misbrug af khat og alkohol. Yngre mænd med somalisk baggrund foretrækker feststoffer. Man har ikke i projektet haft god kontakt til misbrugende kvinder, idet denne gruppe er svær at nå. Det vurderes, at somalisproget radio og TV er vigtig i arbejdet med at udbrede kendskabet til skadevirkninger, og at det for at opnå kontakt til kvinder med somalisk baggrund, er afgørende at ansætte kvinder med somalisk baggrund. I det hele taget er der behov for oplysning målrettet forskellige grupper, kvinder, mænd, unge, ældre og personer med brug eller misbrug af forskellige typer af stoffer.

Problemer begrundet i misbrug

Rapporten konkluderer, at de mest udbredte problemer begrundet i misbrug af khat er mangel på søvn, alkoholindtag og økonomiske problemer. De økonomiske problemer opstår blandt andet, fordi det er svært at passe et job, hvis man ikke får nok søvn. Mange af projektets deltagere har ikke kontakt til deres familie, hvorfor det ikke her afdækkes om khatmisbrug giver problemer i familierelationer.

Vold nævnes også som en følge, idet flere i gruppen bliver aggressive i forbindelse med indtagelse af alkohol. Det nævnes, at aggressiviteten i visse tilfælde har forbindelse til traumer og tab, som brugeren har oplevet i forbindelse med livet i Somalia, flugten til Danmark og livet her med f.eks. ressourcesvage forældre.

Det nævnes tillige, at et liv med misbrug er en barriere for integration, og at khat-misbrugere ikke kan identificere sig med andre misbrugsgrupper. Kulturelle kodeks menes at være grund til, at det er svært for gruppen at deltage i gruppeforløb og tale med behandlere om psykiske problemer.

Rapporten oplyser desuden, at man i det etablerede behandlingssystem har begrænset viden om khat og khat-misbrug. På den baggrund vurderes det, at gruppen har svært ved at deltage i generelle tilbud til misbrugere.

Anbefalinger i relation til nye tilbud til målgruppen

I projektet er det lykkedes at udvikle nogle nøgleord på dansk og somali, der giver en fælles sproglig platform for samtaler om kognitive forandringsprocesser.

Evalueringsrapporten vurderer desuden, at der er flere forhold, der er afgørende for at arbejdet med misbrugere med somalisk baggrund bliver en succes:

- Der skal tages højde for, at flere har blandingsmisbrug.
- Behandling skal integreres i institutioner som varetager somaliernes øvrige sociale og personlige problemer.
- Der bør ansættes flersproget personale.
- Eksisterende netværk og minoritetsforeninger skal inddrages i oplysningsindsatsen og bør støttes organisatorisk.
- Oplysninger om skadevirkninger og misbrug bør udbredes gennem somaliske medier, da de har gennemslagskraft overfor målgruppen, og det vil medvirke til at nedbryde tabuer vedrørende misbrug og behandling.

Evalueringsrapporten anbefaler, at specialindsatsen overfor personer med somalisk baggrund og misbrug eller andre sociale problemer fortsættes og nuanceres, og at man i behandlingssystemet har fokus på målgruppen og de meget forskelligartede misbrugsproblematikker, der kendetegner den.

Økonomi

Ingen

VIDERE PROCES

Ingen

BILAG

Evaluering af Projekt Isbeddel fra juli 2009 vedlægges som bilag og uddeles på Udvalgsmødet den 26. august 2009 i trykt form.

Anette Laigaard

/Jens Elmelund

bilag

[Evaluering af Projekt Isbeddal, endelig rapport](#)

